

Workshop 2, Amsterdam 11.-14.3.1999

Bequest-projektin toinen workshop järjestettiin 11.-14.3.1999 Amsterdamin Vrije Universiteitin tiloissa.

Workshopin teema oli Quality of life and sustainable urban development. Tarkoituksena oli tutkia elämän laadun ja luonnonvarojen kulutuksen vähentämisen välisiä jännitteitä kestävän kaupunkikehityksen yhteydessä. Haastaako kohti kestävästä kehityksestä kulkeva prosessi elämän laadun? Miten elämänlaatua voitaisiin arvioida suhteessa ympäristön kestävässä kehitykseen?

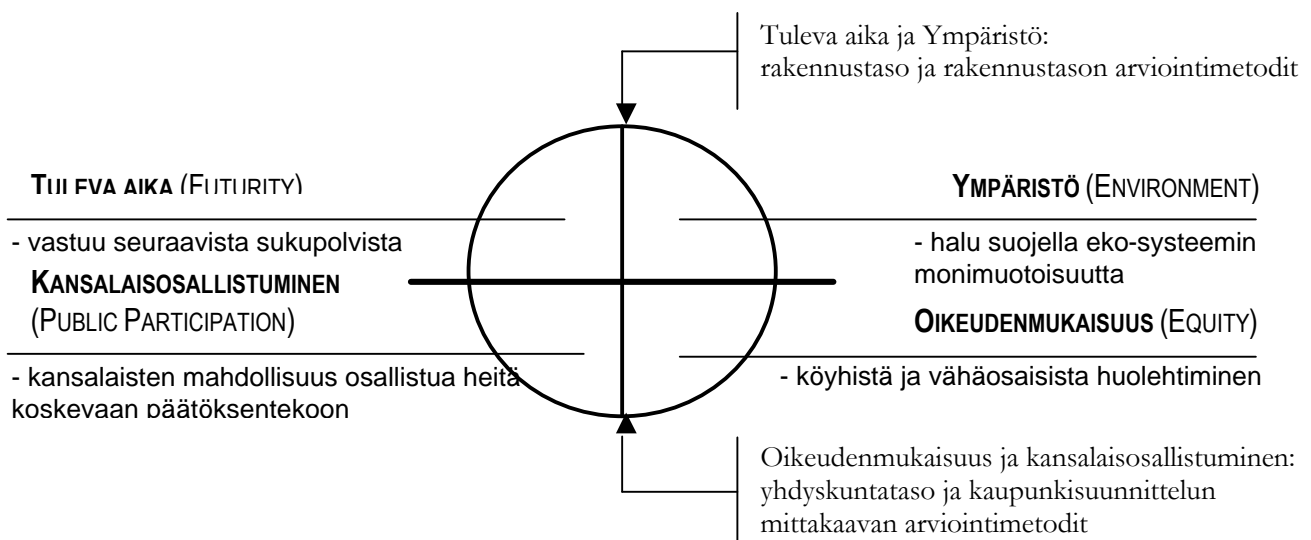
Bequest-projektin yksi päätavoitteista on kehittää yhteinen terminologia kestävän kehityksen ja ympäristön laadun arviointiin. Amsterdamin workshopissa yritettiin kehittää yhteistä kieltä, mutta käsitteiden määrittelyssä oli kuitenkin vielä eroja. Yhtenä projektin tavoitteena on kartoittaa ja arvioida yleisesti käytettyjä kestävän kehityksen arviointimenetelmiä ja muodostaa yhteisymmärrys esimerkiksi elämän laadun arvioinnissa käytettävistä keinoista ja metodeista.

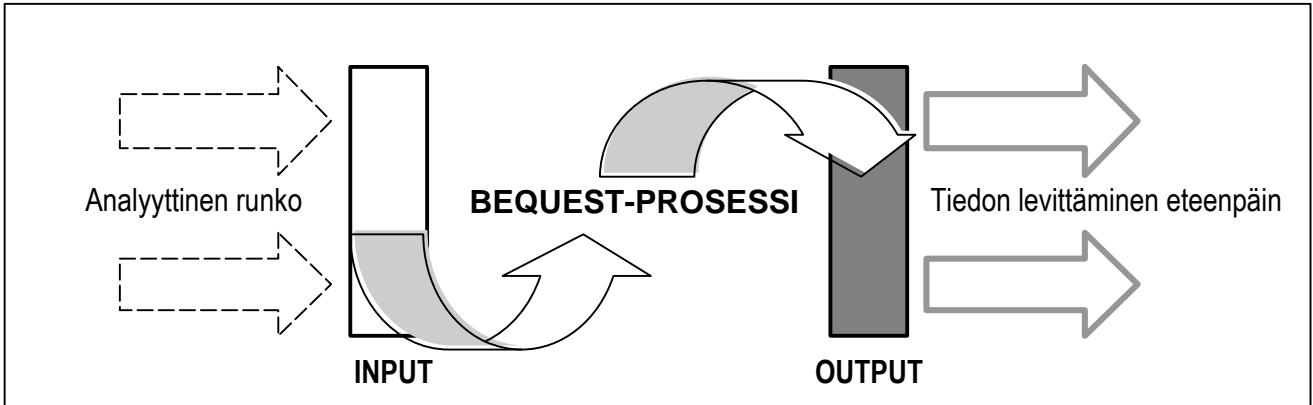
Bequest-viitekehys

Bequest-projektissa on käytetty kestävän kehityksen käsitteenmäärittelyssä PICABUE-määritelmää (Mitchell, May & MacDonald), minkä osia ovat tuleva aika (seuraavia sukupolvia ei saa pettää), ympäristö (eko-systeemin säilyttäminen), oikeudenmukaisuus (tasa-arvoinen ja kohtuullinen luonnonvarojen käyttö) ja kansalaisosallistuminen (mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon). Usein puhuttaessa kestävästä kehityksestä tarkoitetaan ympäristöä, eli PICABUE:n yhtä neljäsosaa, jolloin kestävän kehityksen todellisia mahdollisuuksia ei ymmärretä riittävästi ja arvioinnissa keskitytään vain ympäristönsuojelun näkökulmaan.

Ian Cooper on jakanut PICABUE-määritelmän kahteen tasoon, jossa kaksi ylimpää osaa, tuleva aika ja ympäristö, ovat rakennustason asioita ja kaksi alinta, kansalaisosallistuminen ja oikeudenmukaisuus, yhdyskuntatason asioita. Näitä yhdyskunta- ja rakennustasoja on arvioitava eri metodeilla.

PICABUE:

Bequest-viitekehys:

- Onko PICABUE-malli tuttu Ympäristöministeriössä?

- Millaisia viitekehyksiä Suomessa käytetään kestävän kehityksen ja ympäristön arvioimiseen ?

Päätöksenteko. Professori Vincenzo Bentivegna esitteli päätöksenteon tarkastelua varten laaditun taulukon. Laatikon avulla voidaan tunnistaa, missä vaiheessa projektia ollaan ja valita metodi sen mukaan. Vincenzo Bentivigna on luvannut toimittaa metodista jälkikäteen paperin workshoppiin osallistuneille.

	TAVOITTEET	RISTIRIIDATTOMAT	RISTIRIITAISET
RATKAISUT	TUNNETUT	Tehokkuus	Neuvottelu
	TUNTEMATTOMAT	Innovaatio	Keksinnöt, löydöt

- Voisiko suomalaisissa projekteissa kokeilla Vincenzo Bentivignan mallia?

Bequestin tavoitteet

Amsterdamin workshopissa Bequest-projektille asetettiin yhteisesti seuraavat konkreettiset tavoitteet:

1. Network

Projektissa muodostetaan myös tulevaisuudessa toimiva Bequest-yhteistyöverkosto.

2. Bequest-newsletter

Bequest-tiedote kertoo projektin vaiheista sekä partnereille ja Extranetin jäsenille. Ensimmäinen lehti jaettiin workshoppiin osallistuneille Amsterdamissa, mutta sisältö ja ulkoasu hakevat vielä muotoaan.

3. 7 x workshop

Projektin aikana järjestetään seitsemän workshoppiä, joista ensimmäinen on pidetty Watfordissa ja toinen Amsterdamissa. Seuraavat workshopit järjestetään kesäkuussa Torinossa ja syyskuussa Helsingissä.

4. Toolkit

Bequest-projektissa kehitetään "työkalupakki" kestävä kehityksen kaupunki- ja rakennussuunnitteluun. Työkalu toteutetaan sekä elektronisessa muodossa että kirjana. Amsterdamissa keskusteltiin alustavasti Bequestin Internet-sivujen sisällöstä ja rakenteesta.

Projekti on alkuvaiheessa, joten työkalupakin laatiminen ei ole vielä edistynyt. Amsterdamin Workshopissa keskusteltiin vielä hyvin yleisesti tutkimuksen kohderyhmästä (asiantuntijat vai loppukäyttäjät? Voisivatko rakennusliikkeet hyödyntää tuloksia ja voisiko tietoa viedä kouluihin?) ja tulostettavasta aineistosta. Workshoppiin osallistui englantilaisen kustantamon edustaja, joka on kiinnostunut julkaisemaan kirjan Bequestin tuloksista.

5. Bequest-loppukonferenssi,

Bequestin päättävä konferenssi järjestetään Venetsiassa vuonna 2000.

6. Muut julkaisut

Bequestiin liittyen julkaistaan partnereiden omia tutkimuksia ja kirjoituksia. Esimerkkinä Steve Curwellin ja Ian Cooperin Amsterdamissa workshopin osallistujille jakama artikkeli The Implications of urban sustainability (1998), joka käsittelee Bequestin teemoja.

Minna Sunikka ja Pekka Huovila valmistelevat yhdessä Steve Curwellin kanssa tiivistelmää Helsingissä vuonna 2000 järjestettävää kansainvälistä RILEM/CIB/ISO-Symposiumia varten. Symposiumin yhtenä teemana on Materiaalien ja rakenteiden integroitu elinkaarisuunnittelu ja tarkoituksena on esitellä Bequestin toimitus- ja hankintaohjeita liittyen elinkaarisuunnitteluun. Symposiumista löytyy lisätietoa Internetistä osoitteesta: <http://www.ril.fi/ilcdes.htm>.

Extranet

Perjantaina 12.3. Extranet-päivänä kuultiin erilaisia alustuksia workshopin Quality of life -teemasta. Alustusten jälkeen pohdittiin kysymysrunгон pohjalta puhujien erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja aiheeseen sekä niiden välisiä eroja esimerkiksi kestävä kehityksen käsitteiden ja kielen osalta.

Extranetissä oli kaksi teemaa. Ensimmäisen session aiheena oli Millä faktorilla kohti hyvää kaupunkiasumista ja toisena Liikkuvuus ja elämän laatu.

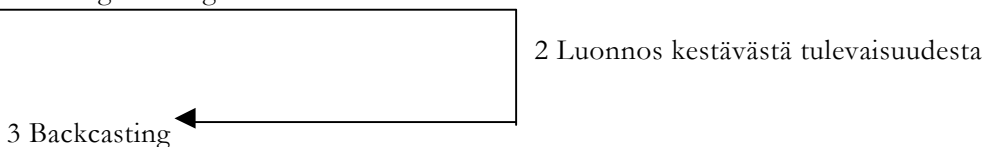
Factor 20. Inneke Lemmen Hollannin Asuntopoliittisesta ministeriöstä esitteli factor-ajattelua, jonka kehittäminen ja testaaminen piloteissa on osa hollantilaisesta Kestävä teknologiakehitys-tutkimusohjelmaa. 14 miljoonaa euroa maksavassa tutkimushankkeessa on mukana 28 projektia. Tarkoituksena on laajentaa factor-luokittelut vuonna 2002 rakentamismääräyksiksi.

Factor-metodi oli esillä jo CIB-maailmankonferenssissa Gävlessä kesäkuussa ja Suomessa kauppa- ja teollisuusministeriö on julkaissut vuonna 1998 sitä käsittelevän raportin Ekotehokkuus ja factor-ajattelu. Factor-ajattelussa tavoitteena on tuotannon materiaali-intensiteetin aleneminen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä murto-osaan nykyisestä, eli radikaalisti "tuottaa enemmän vähemmästä". Factor-menetelmässä luokittelussa käytetään erilaisia tasoja: optimaalisen käytön factor on 1.5, tuotteiden ja prosessien kehitys on factor 1.5-5 ja uudistamisen, renewal, factor on välillä 5-20. Tutkimuksen tavoitteena on päästä factor 20-tasolle, mikä edellyttää 20 kertaa tehokkaampaa luonnonvarojen, tilan ja energian käyttöä. Tähän tavoitteeseen päästään yhteistyöllä, etenemällä pienin askelin ja huomioimalla kulttuuriset ja sosiaaliset tekijät teknologisissa ratkaisuissa.

Hollannissa yrityksille, organisaatiolle ja hallinnolle on tehty seitsemän askeleen ohjelma (step-by-step plan).

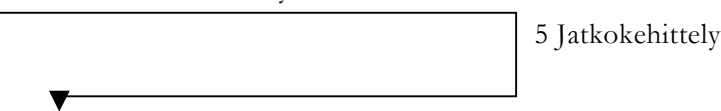
Keskipitkän aikavälin visio:

1 Strateginen ongelmaan orientoituminen

Pitkän aikavälin visio:

4 Käsitteiden määrittelyvaihe

Toteutus:

6 Yhteistyö

- Onko Factor-ajatteluun ja KTM:n raporttiin (Ekotehokkuus ja factor-ajattelu, Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä- ja toimikuntaraportteja 1/1998, Ekotehokkuustyöryhmä, Helsinki: Edita) tutustuttu Ympäristöministeriössä?

- Onko factor-ajattelu missään projektissa mukana? Jos ei, voisiko sen kokeilemista harkita Suomessa?

Mobility at Factor 10. Professori Knoflacher Wienin teknillisestä yliopistosta käsitteli provosoivassa puheenvuorossaan liikennesuunnittelua ja päätöksentekoa. Knoflacherista ihmisten liikkuvuutta ja matkojen määrää ei voida rajoittaa. Itävallassa liikennesuunnittelun pääkriteerinä on ollut aika. Kehittyvien mahdollisuuksien tarjoama vauhdin lisääminen tekee Euroopan koko ajan pienemmäksi ja helpommin kontrolloitavaksi. Mikäli halutaan muuttaa ihmisen käytöstä, on muutettava laajemmin koko taustalla olevaa rakennetta. Oman auton käyttäminen ja käytettävän energian minimointi on ihmisen evoluution tulos. Ratkaisu on yksinkertaisuudessaan se, että auto on sijoitettava vähintään yhtä kauas asunnosta kuin mahdollisuus käyttää julkisia kulkuvälineitä.

Liikkuvuuden taustalla on tyytymättömyys, kaipuu paratiisiin, joka on todellisen elämän laadun ydin. Ihmisten liikkumista seuraamalla voidaan päätellä useita asioita, esimerkiksi jos rajataan kohdealue ja seurataan miten paljon alueelta liikutaan ja minne, saadaan selville mitä alueelta puuttuu, työpaikkoja tai palveluita?

- *Mitkä ovat liikennesuunnittelun päätöksenteon kriteerit Suomessa?*

Jalankulkijoiden liikkuvuus ja julkisten liikennevälineiden käyttö historiallisessa keskuksessa, esimerkkinä Genova, Italia. Italialaisen arkkitehdin Mitzi Bollanin vetämä projekti oli hyvä esimerkki sekä onnistuneesta EU-projektista että monipuolisesta multimediaesityksestä. Genovan keskiaikaisessa keskustassa yhdeksi ongelmaksi ovat muodostuneet kapeiden katujen ja portaiden vaikeakulkuisuus lapsille, vanhuksille ja liikuntaesteisille. Viime vuosina keskusta on kerännyt myös osittain ongelmallista asukaskuntaa, jotka tuovat mukanaan rikollisuutta.

Genovan projektin tavoitteena oli elvyttää kaupungin keskusta, kunnostaa historiallisia rakennuksia ja julkisia tiloja, kehittää jalankulkuyhteyksiä ja edistää julkisten kulkuneuvojen käyttöä, esim. hissit, köysiradat, maanalaiset rautatiet ja sähköiset liikennevälineet. Korjaukset tehdään paikallisessa hengessä ja paikallisia materiaaleja hyväksi käyttäen.

- *Miten Suomessa voitaisiin hyödyntää EC-raboituksen tarjoamia mahdollisuuksia esimerkiksi kulttuuriympäristöjen elvyttämisessä?*

Muuta

Task Group. Työryhmät kokoontuivat Amsterdamissa kaksi kertaa. Sakari Grönlund osallistui ympäristön arviointimenetelmät-ryhmän toimintaan ja Minna Sunikka ja Pekka Huovila toimitus- ja hankintaohjeita pohtivaan ryhmään (Procurement protocol). Procurement Protocol-ryhmän yhtenä referenssinä tutustutaan englantilaisen Breeam Estates-arviointimenetelmän.

Vierailut. Amsterdamin workshopissa ei tutustuttu paikallisiin case-kohteisiin. Paikallista rakentamista nähtiin vierailulla Amsterdamin New Metropolis-tiedekeskukseen.

FP5. Workshopissa käsiteltiin myös Euroopan Komission parhaillaan avautuvaa viidettä puiteohjelmaa: käytiin läpi ohjelman teemoja, tavoitteita ja mahdollisia yhteisiä yhteistyömahdollisuuksia tutkimushankkeissa.

Seuraavat workshopit

Seuraava workshop järjestetään Torinossa 10.-13.6.1999, teemana on tila ja aika, Space and Time. Helsingin workshop järjestetään syyskuussa ja teemana on kansalaisosallistuminen Public participation. Amsterdamissa keskusteltiin alustavasti Torinon ja Helsingin workshoppien sisällöstä. Osa partnereista on kiinnostuneita tulemaan Helsinkiin jo ennen virallisen workshopin alkua tutustuakseen Suomeen paremmin.

Amsterdamin workshoppiin osallistujat:

Dr Thomas Macoun ja Professori Hermann Knoflacher, TU Wien, Itävalta

Sakari Grönlund, Maa ja vesi, Suomi

Pekka Huovila ja Minna Sunikka, VTT Rakennustekniikka, Suomi

Ron Vreeker, Economical and Social Institute, Free University of Amsterdam, Hollanti

Raymond Florax, Masterpoint, Hollanti

Inneke Lemmen, Ministry of Housing, Hollanti

Professori Vincenzo Bentivegna ja Filippo Nati Poltri, Dipartimento di Processi e Metodi della Produzione Edilizia, Università Degli Studi di Firenze, Italia

Patrizia Lombardi ja Tecla Mambelli, Dipartimento di Urbanistica, Istituto Universitario di Architettura di Venezia, Italia

Professori Giulio Mondini ja De Lulis Manila, Dipartimento Georisorse e Territorio, Politecnico di Torino, Italia

Mitzi Bollani, Italia

Carlos Alho, Centro Europeu de Qualidade do Ambiente (CEQA), Portugali

Jose Barros Gomes, Portugali

Alberto Rias Pinto, Portugali

Mark Deakin, Department of Building and Surveying, Napier University, Skotlanti

Dr Gordon Mitchell, The Environment Centre, University of Leeds, Englanti

Dr Simin Davoudi, The Barlett School of Architecture, Building, Environmental Design & Planning, University College London, Englanti

Professori Martin Symes, Urban Renewal Research Unit, School of Architecture, University of Manchester, Englanti

Steve Curwell (Bequest-verkoston vetäjä), **Andy Hamilton, Peter Brandon ja Sheila Walker** (sihteeri), The Centre for Built and Human Environment, University of Salford, Englanti

Alan Gilham, Centre for Sustainable Construction, BRE, Englanti

Sam Allwinkle, Englanti,

Ian Cooper, Englanti

Phil Macnaghten, University of Lancaster, Englanti

Eliane Wigzell (kustantaja), Englanti

Clemence Deilman, Saksa

Dr Jonathan Parker, DGXII (Euroopan komissio), Bryssel